

Særtrykk fra
Norkontakt nr. 3/70

BW

Oppgaver for det nye
UTVIKLINGSTIÅR

Direktøren for Verdensbanken, **Robert S. McNamara**, holdt i forbindelse med en konferanse på Colombia Universitetet i USA om internasjonal økonomisk utvikling en tale hvor han tok utgangspunkt i innledningen til det andre utviklingstiår. Vi bringer her et sammendrag av McNamaras foredrag i uoffisiell oversettelse.

Oppgaver for det nye UTVIKLINGSTIÅR

Truselen mot verdensstabiliteten vil i 70-årene ikke lenger følge en øst/vest-, men derimot en nord/syd-akse. Truselen vil dessuten bli av en betydelig mindre militær art og få en langt mer politisk, sosial og økonomisk karakter.

Tar man dette i betraktning er det tragisk og meningsløst at verden i dag bruker 175 billioner dollar i året på rustninger — en sum som er 25 ganger større enn hva som brukes på all utenlandshjelp. Hva som er enda verre, er at forsvarsutgiftene øker med 6 prosent i året, altså en vekstrate for de destruktive krefter som er større enn produksjonsøkningen for varer og tjenester. Og det mest ironiske i denne stadige gjentakelse av selvmotsigelser er at militærutgiftene i de minst utviklede land stiger med 7.5 prosent i året.

Forsiktige militære forholdsregler er på sin plass. Ødslende militær knoppskyting er menneskelig dårskap på det verste.

Økningene i bruttonasjonalprodukt er en meget verdifull og nødvendig indikator på økonomisk vekst, men de er ikke dekkende måleenhet for et lands utvikling. De er heller ikke noe

tilfredsstillende kriterium når det gjelder å legge opp målene for et utviklingsprogram.

I det første utviklingstiåret ble målet på en vekst på 5 prosent i bruttonasjonalprodukt nådd. Dette er et viktig mål. Denne femprosentens veksten overskred den gjennomsnittlige vekstraten i de mer utviklede land da de tok sine første skritt mot framgang i det siste århundre. Men den relativt høye vekst i bruttonasjonalproduktet brakte ikke tilfredsstillende fortgang i utviklingen. I utviklingslandene var situasjonen ved slutten av 60-årene:

Feilernæring er vanlig

FAO forutsetter at mellom en tredjedel og en halvpart av verdens befolkning lider av sult eller underernæring. Gjennomsnittlig spiser et menneske i et utviklet område ca. tre ganger så mye mat pr. dag som et menneske i et utviklingsland.

Barnedødeligheten er høy

Dødeligheten pr. 1000 levende fødte barn er fire ganger så stor i et utviklingsland som i et høyt utviklet land. (110 mot 27).

Levealderen er lav

Et menneske i den vestlige verden kan regne med å leve 40 prosent lenger enn et gjennomsnittsmenneske i et utviklingsland, og dobbelt så lenge som et menneske i en del av de afrikanske land.

Analfabetismen er utbredt

Det er 100 millioner flere analfabeter i verden i dag enn for 20 år siden. Dette bringer det totale antall analfabeter opp i omkring 800 millioner.

Arbeidsledigheten er varig og stigende

Omkring 20 prosent av den totale mannlige arbeidskraft er uten beskjeftigelse, og i mange byområder vokser befolkningen dobbelt så raskt som tallet på arbeidsplasser.

Fordelingen av inntekter og formue er skjev

I India kontrollerer 12 prosent av landbefolkningen halvparten av jordbruksarealet. I Brasil kontrollerer mindre enn 10 prosent av befolkningen 75 prosent av landområdene.

Forskjellen mellom per capita inntektene i de rike nasjonene og de fattige øker i stedet for å minske, både absolutt og relativt.

Forskjellen er i enkelte tilfelle allerede mer enn 3000 dollar. De nåværende utviklingstendenser tyder på at forskjellen kan komme til å bli 9000 dollar ved århundreskiftet. I år 2000 vil per capita inntekten i USA bli omkring 10 000 dollar, i Brasil 500 dollar og i India 200 dollar.

Hvor mye verre forholdene vil være i slutten av tiåret enn i begynnelsen er vanskelig å si. Selv i dag mangler vi i de fleste tilfelle brukbare indikatorer og data. Følgene er at å forsøke å forbedre forholdene uten slike mål og indikatorer, er som å planlegge prisstabilisering uten prisindeks. Det er en umulig oppgave.

Når man bestemmer oppgavene, planlegger programmene og farten på utviklingen i 70-årene, må man se på mer enn bruttoen i den økonomiske veksten. Vi må gå lenger enn til bare å se på produksjon og utbytte, og sette praktiske mål for såvel de økonomiske som de sosiale og moralske aspekter. Å begrense vår interesse til et økende bruttonasjonalprodukt, selv om det er på fem, seks eller syv prosent, kan bare føre til en større politisk, sosial og økonomisk ulikhet. Hvor viktig en økning i bruttonasjonalproduktet enn kan være som en nødvendig betingelse for utviklingen, er det alene ikke tilstrekkelig.

Dette vil ikke si at Pearsonkommissionens og Tinbergenkomiteéns mål på en gjennomsnittlig vekst i bruttonasjonalproduktet på 6 prosent i utviklingslandene i 70-årene ikke er både mulig og nødvendig.

Det er mulig hvis vi i den rike verden vil bidra til den økende oppsporingen i utviklingslandene ved å yte den form for assistanse som begge grupper går god for. Og dette er nødvendig for å nå større utviklingsmål.

Men hvis vi når «kvantitetsmålene» og neglisjerer «kvalitetsmålene» i

utviklingsarbeidet vil vi ha mislykkes. Så enkelt er det.

Det andre utviklingstiåret gir oss anledning til med ny innsikt, ny strategi og ny tyngde å etablere og strebe etter «kvalitetsmål» i utviklingen.

Verdensbanken kan spille en mulig rolle i denne søkning etter kvalitet i utviklingsprosessen. Som bank er vi selvsagt forpliktet til å fortsette å mobilisere kapital og bruke den til vekst i produksjonskapasiteten i utviklingslandene. Vi planlegger for årene 1969—73 å øke vårt utlån med 100 prosent sammenlignet med den foregående fem-årsperioden. Den meget store framgangen i utviklingslandenes dyktighet og infrastruktur det siste tiåret har økt mulighetene for lønnsomme investeringer, og i Verdensbanken er vi fast besluttet på å benytte oss av dette.

Men jeg gjentar, vi kan ikke være tilfreds med bare kvantitet i våre foretagender hvis det ikke hjelper til å bedre levestandarden til menneskene på denne vår klode. Og hvis våre investeringer skal kunne møte dette videre mål, trenger vi og andre investorer også å legge sosiale hensyn til grunn for våre analyser. Dette engasjement må selvsagt bli like strengt saklig og velgrunnet som noen av våre andre økonomiske analyser og vurderinger.

Vi ønsker ikke bare å si at økende arbeidsledighet er en «ond ting», og at noe må bli gjort med det. Vi ønsker å få kjennskap til dens størrelse, dens årsaker og virkning, og til de mulighetene av politiske og frivillige virkemidler som står åpne for regjerin-

gene, internasjonale selskaper og private for å løse problemene.

Vi ønsker ikke bare å slå fast at den «grønne revolusjon» krever en total revolusjon i organisering og utdanning av småbønder. Vi ønsker også å vite hva slags arbeidsmodeller som er tilgjengelige når det gjelder kooperativt samarbeid, desentraliserte kredittsystemer, teknologi i mindre målestokk og pris- og markedsgarantier.

Vi vil ikke ganske enkelt beklage den akselererende urbaniseringen i de store byene. Vi ønsker de mest nøyaktige studier av flytting innenlands, bydannelser, desentralisert urbanisering og regional balanse.

Disse tingene er vel så viktige som de rene valutakursene eller den maksimale utnyttelse av produksjonsfaktorene. Det eneste problem er at vi ikke vet noe om dem. Jeg vil gå lengre og si at vi, opp til et visst punkt, ikke en gang vet hvordan vi skal tenke på disse tingene. Akkurat som folketellingene i 1950-årene varslet oss om størrelsen av befolknings-eksplosjonene, har urbaniserings- og beskjeftigelseskrisene i 60-årene varslet oss om graden av sosial feilplassering og om en generell flytting av befolkningsgrupper som ikke bare eksploderer i antall, mens også i bevegelse.

Vi skal være ærlige. På område etter område, er det når vi nå går inn i 70-årene, flere spørsmål enn svar. Vårt umiddelbare behov er nye instrumenter for forskning og analyse som gjør slutt på vår uvitenhet når det gjelder den sosiale side av den

økonomiske forandring, og som kan hjelpe oss til å formulere en mer omfattende strategi for tiåret som ligger foran.

Vi i Verdensbanken kan selvsagt ikke, alene og med våre egne ressurser skaffe til veie alle de informasjonene og erfaringene som trengs for å gjøre slutt på vår uvitenhet. Men vi kan stimulere til og ta del i videre bestrebelser på forskning og utdanning, og vi kan hjelpe til med å skaffe materiale til utformingen av en klok utviklingspolitikk. Vi foreslår å søke samarbeid med universiteter, stiftelser, forskningsenheter, internasjonale institusjoner og erfarne administrasjoner om formålet. For å sikre et solid grunnlag for rådslagning og handling av både utviklingslandene og de industrialiserte land når det gjelder hele spekteret av utviklingsstrategi og administrasjon av hjelpen, planlegger vi et nytt og utvidet program for Country Economic Mission.

Dette vil bli velorienterte, godt bemannede og omfattende delegasjoner hvis mandat blir å hjelpe de deltaende regjeringer til å trekke opp en allmen utviklingsstrategi som skal omfatte alle viktige deler av økonomien og alle sider av landets sosiale struktur.

En spesiell nyskapning ved denne delegasjonen er at teamet skal inkludere representanter fra UNDP. De skal spille en sentral rolle i utarbeidelsen av preinvesteringsprogrammene, slik at den fremtidige finansieringen av utviklingen kan ha et sikrere grunnlag. Hvor det er nødvendig, skal teamet inkludere jordbruksspesialister

fra FAO, undervisningsspesialister fra UNESCO, medisinsk personell fra WHO og arbeidsekspertene fra ILO, såvel som andre kompetente fagfolk på spesialfelt.

Våre egne bankfolk i delegasjonen skal ikke bare se på tradisjonelle problemer i forbindelse med økonomisk vekst, men også på andre faktorer i utviklingen, så som spørsmål om befolkningsøkning, urbanisering, landreformer, inntektsfordeling, miljøvern, helsespørsmål og andre nærliggende spørsmål. Når delegasjonen er ferdig med sitt arbeid, vil den straks utarbeide en grundig økonomisk rapport til bruk for de impliserte parter. Denne rapporten skal tjene som en rettesnor for landets fremskritt og almene utviklingsplan.

En av de største feil som kan gjøres av utviklingslandene og av dem som skal yte hjelp er å fortsette i det gamle sporet med å la det ene tilfeldige prosjektet følge etter det andre, i stedet for først å etablere en generell utviklingsstrategi og så velge prosjekter som gjensidig støtter og griper inn i hverandre. Vårt nye program for Country Economic Reports er planlagt med tanke på å legge grunnlaget for en slik strategi.

Vi har alle, innenfor verdenssamfunnet, et felles mandat. Vårt viktigste mål er å hjelpe til med å skape et bedre hjem for menneskeheten og dessuten skape politiske, sosiale og økonomiske omgivelser som gjør at den individuelle kvinne og mann mere fritt kan utvikle sine evner.

BLW
Library

BK no 2 - 18 -

Norwegian version of Columbia U. speech

Midlene vi krever for å få gjennomført dette er små sammenlignet med midlene rike nasjoner allerede bruker på relativt ufornuftige ting.

Talentene og administratorene er for hånden. Vi trenger bare å organisere dem. Til slutt — den viktigste ingrediensen, engasjementet, driven, beslutningen for å få saken igjennom, er tror jeg, innen rekkevidde. Hvis utviklingen blir såvel et sosialt som et økonomisk mål, hvis den tar sikte på rett og slett å få slutt på skrikende fattigdom og grov urett, tror jeg den

vil finne støtte hos den kommende unge generasjon. Disse unge mennesker ser etter mål utenfor deres egen personlige interesse. Menneskelig utvikling er uten tvil en utfordring som kan vekke deres engasjement, forutsatt at det ikke bare dreier seg om utvikling målt i varer og tjenester, men i menneskets selvrespekt og verdighet.

Jeg tror dette er den rette dimensjonen på oppgaven som ligger foran oss i det andre utviklingstiåret.